Van bouwsteen tot sleepbootmodel

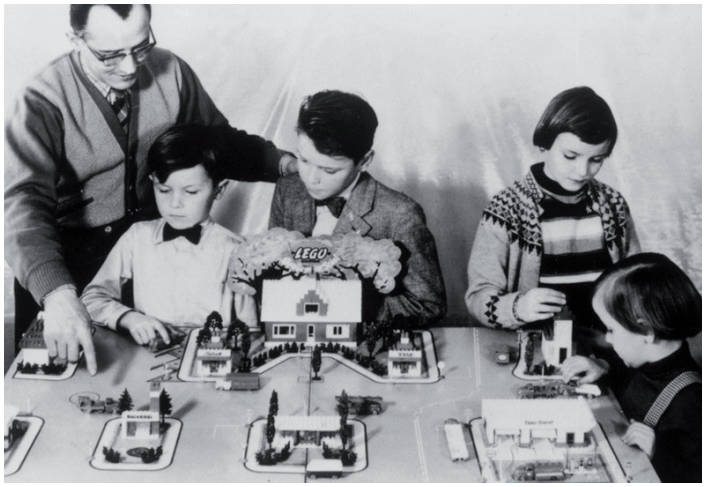
Het ontstaan van LEGO®

Toen Ole Kirk Christiansen en zijn zoon Godtfred Kirk Christiansen in 1949 hun bouwsteentjes op de markt brachten, hadden zij vast niet voor ogen dat de LEGO (leg godt = speel goed) bouwstenen zo wereldberoemd zouden worden. De Deen Ole Kirk Christiansen was van huis uit een timmerman en maakte huizen en meubels van hout. Door de crisis in de twintiger jaren liep de vraag naar meubels terug en Christiansen ging zich daarnaast ook richten op houten speelgoed.

Een van de eerste LEGO® producten.

Toen plastic werd geïntroduceerd als materiaal voor speelgoed, kwam Christiansen in aanraking met het principe van speelgoed bouwstenen, waarmee men zelf huisjes e.d. kon bouwen.
In 1949 begon LEGO® zelf met het produceren van plastic bouwstenen. Innovatief was dat er op de bouwstenen nokjes zaten waarmee je ze op elkaar kon klemmen en dus ook weer uit elkaar kon halen en voor een ander bouwwerk hergebruiken. In 1953 kregen de blokjes de naam Lego-stenen (Lego Mursten). In de decennia die volgden, ontwikkelde LEGO® zich tot een internationaal opererend familiebedrijf met een omzet van maar liefst € 5,1 miljard.

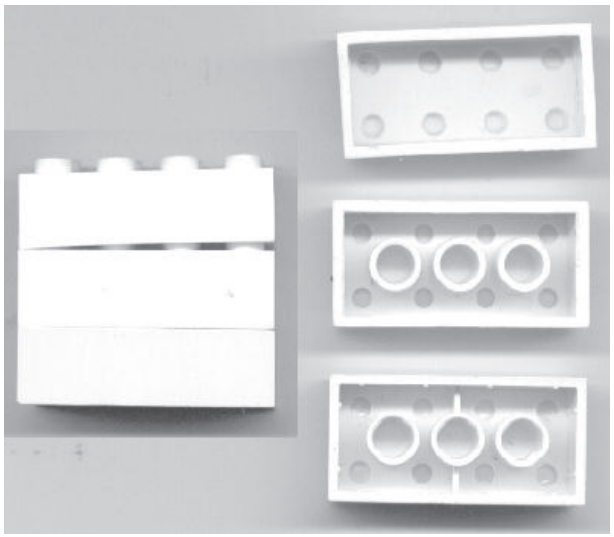
Godfred Kirk Christiansen en zijn 3 kinderen en neefje spelen met LEGO in 1955.

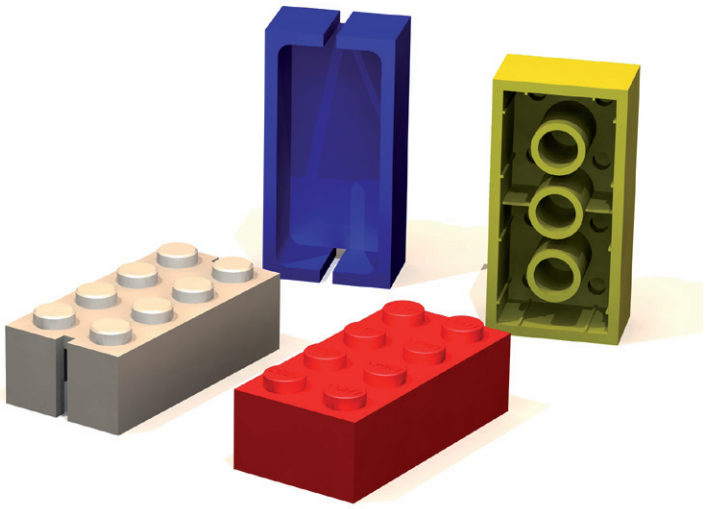

Ole Kirk Christiansen met bezoekers voor zijn eerste LEGO fabriek in 1932.

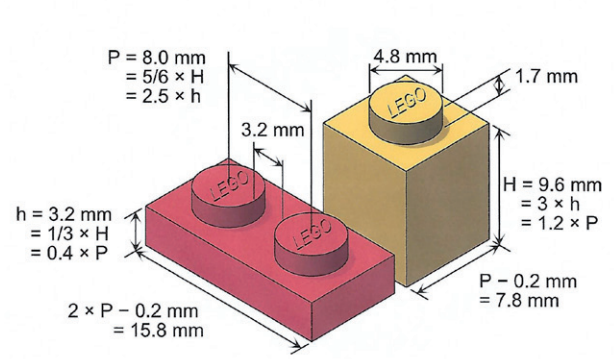
De ontwikkeling van de bouwstenen door de jaren heen

In 1958 werd de basis van de huidige Lego-steen verder ontwikkeld en in de loop der jaren werden de stenen verder vervolmaakt tot het huidige niveau.

De specifieke maten van de bouwstenen. Alle formaten bouwstenen passen goed op elkaar en zijn in verhouding met elkaar, zodat bij een bouwwerk alle soorten stenen gebruikt kunnen worden.

De bouwmogelijkheden met LEGO zijn dan ook schier oneindig en vanuit de LEGO-fabrieken komt er een onuitputtelijke stroom van systemen, ontwerpen en bouwpakketten. Van StarWars, Harry Potter en Batman tot zeerovers en andere figuren. Ook voor meisjes is er voldoende te vinden in de catalogi, zoals de LEGO-Friends. In de loop der tijd zijn er diverse soorten van LEGO geïntroduceerd. Men heeft DUPLO voor de kleinere kinderen, Classic op basis van de “oer-bouwsteen” voor alle leeftijden en er is het zgn. Technisch LEGO voor de wat oudere kinderen (en volwassenen!), waar mee men technische bouwwerken, zoals voertuigen en kranen kan maken, die zelfs door computers bestuurd kunnen worden.

LEGO als bouwmateriaal voor sleepboten

Ondanks de grote variatie aan bouwpakketten waren en zijn er niet of nauwelijks schepen als modelbouwpakket te koop. De scheepsliefhebbers onder de LEGO-bouwers laten zich hierdoor niet uit het veld slaan en ontwerpen zelf diverse sleepboten en andere vaartuigen met gebruikmaking van de standaard stenen. Het resultaat is vaak verbluffend.

Deze tentoonstelling staat in het teken van sleepboten die gemaakt zijn van LEGO-stenen.
Veel van deze modellen worden gebouwd door “oudere” liefhebbers van LEGO, de zogenaamde AFOL’s, ofwel Adult Fans Of Lego. Deze liefhebbers gaan heel ver in het ontwerpen en maken van hun modellen. Alles moet op schaal gebeuren en vaak worden originele werftekeningen of computerprogramma’s gebruikt om het resultaat zo echt mogelijk te laten zijn.

Voor deze tentoonstelling hebben we twee, in de wereld van scheepsmodelbouw met LEGO, bekende modelbouwers, bereid gevonden om ons bij te staan bij de samenstelling en inrichting.
Het zijn *Edwin Korstanje* en *Arjan Oude Kotte*. Beiden hebben in de loop der jaren vele prachtige modellen gemaakt.

De Smit Cheetah door Edwin Korstanje gemaakt.

Modellen gemaakt door Arjan Oude Kotte.

Foto Anton Raves

Edwin Korstanje

Edwin Korstanje heeft inmiddels vele modellen van schepen gemaakt, onder andere in opdracht van de Port of Rotterdam en Fairplay Towage. Hij heeft zelfs bijna de gehele vloot van Iskes Towage uit IJmuiden in LEGO nagemaakt. Via Iskes Towage is het Museum dan ook bekend geraakt met het bouwen van sleepboten in LEGO en de bouwers daarvan.
De eigenaar van Damen Shipyards uit Gorinchem, Arnoud Damen, is ook een liefhebber van LEGO en heeft een groot deel van de Damen modellen door Edwin Korstanje na laten maken.

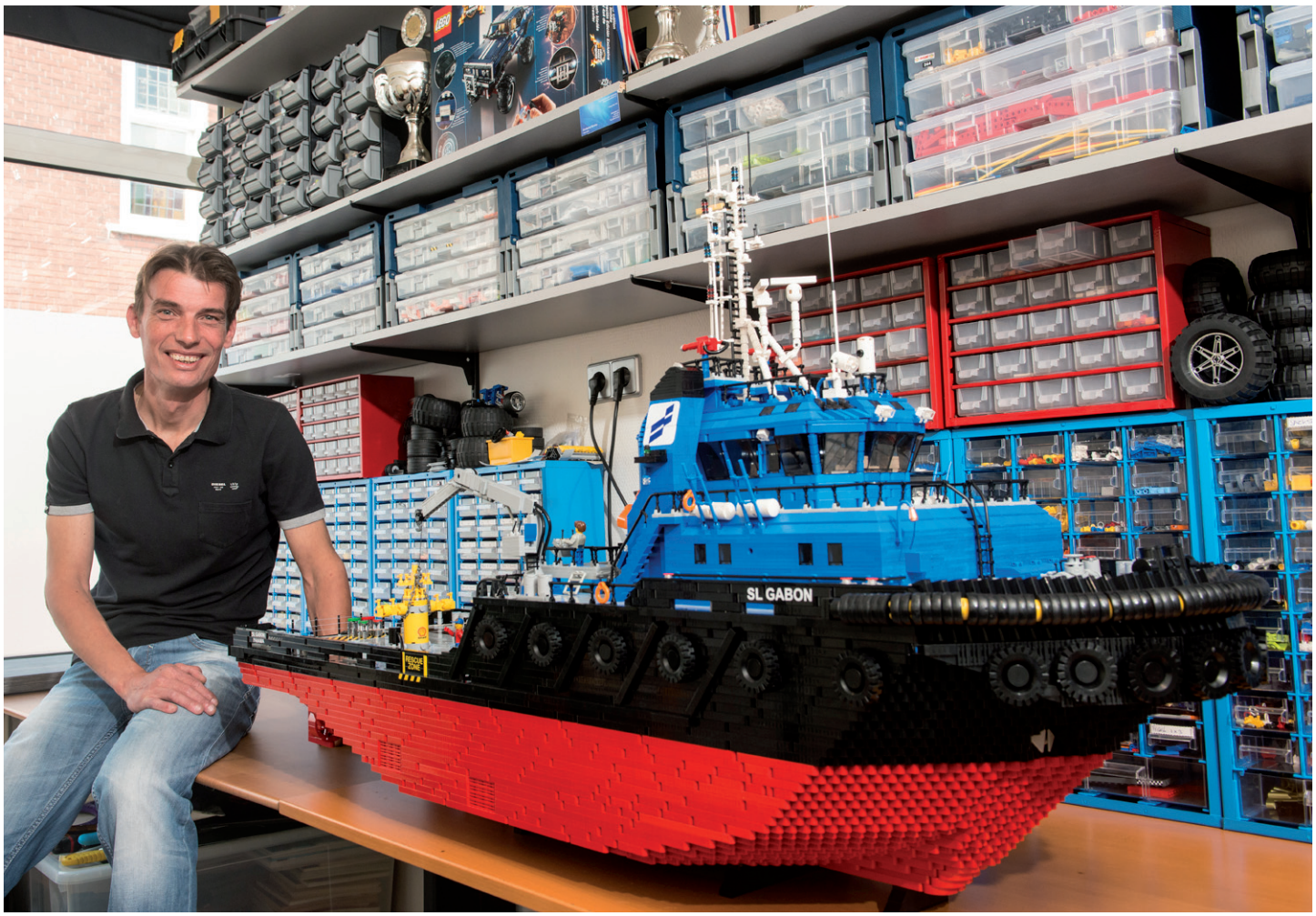
Edwin vertelt: 'Als kind heb ik veel met LEGO® gespeeld en gebouwd en vond het toen al vooral leuk om eigen modellen te bouwen. De thema's die ik toen leuk vond waren het klassieke ruimte LEGO en het eerste Technic LEGO. Helaas zoals velen verloor ik de interesse als puber in het ons wel bekende speelgoed.
Zo'n 7 jaar geleden ben ik door mijn dochter (toen 5 jaar oud), weer met LEGO begonnen. Zij vond de LEGO Technic en Belville thema's geweldig en we hebben samen veel modellen gemaakt en de thema's gecombineerd. Alhoewel we samen wel wat standaard sets hebben gebouwd, vonden we het veel leuker om eigen modellen te maken. Deze noemen ze in de LEGO-wereld *MOC's* (My Own Creation), ofwel in het Nederlands *mijn eigen creatie*, en we bouwden veel paardentrucks, brandweertrucks, en veel andere bouwwerken, waarbij ik het technische aspect deed en zij het interieur.

Omdat ik het als echte *AFOL* zeer leuk vind om met LEGO te bouwen, ben ik in 2012 lid geworden van bepaalde LEGO forums op het web en toen bleek ook dat er een groep mensen binnen LEGO zich bezig hield met echte modelbouw compleet op schaal. Toen ik op een evenement mijn nu goede bouwmaat Arjan Oude Kotte (alias Konajra) tegen kwam introduceerde hij mij in het (na)bouwen van schepen. Ik was direct verkocht en dacht 'dit is wat ik met LEGO ook wil doen, maar dan met mijn eigen stijl'. De eerste twee schepen die ik heb gemaakt waren gebouwd in de schaal 1 op 40, dat is de schaal van het LEGO mini-figuurtje. Dat was best OK, maar nog niet goed genoeg in mijn ogen (haha). Dit waren de sleep/duw boot *Smit Bronco* en de veerpont *Staeldiep* in de oude kleuren, waarbij mijn dochter alle voertuigen op de veerpont en inrichting heeft gemaakt.
Omdat ik mijn modellen graag maak met LEGO Technic heb ik de schaal iets moeten vergroten van 1 op 40 naar 1 op 30 om de modellen ook een goede romp-vorm te geven en ben toen begonnen aan het vlaggenschip van de Port of Rotterdam: de *RPA 15*.

Omdat er maar bijna geen goede (GA/general arrangement) scheepsplannen te vinden waren op het web, heb ik contact opgenomen met de persdienst van het Rotterdamse havenbedrijf. In eerste instantie wilden ze geen plannen overhandigen, maar toen ze hoorden dat ik een LEGO-scheepsmodel ging maken, stonden ze er toch wel voor open. Wel stelden ze één voorwaarde, namelijk dat ze het model als eerste mochten zien. Zo geschiedde het ook en toen het model klaar was en ze het op het hoofdkantoor te zien kregen, is hij daar ook gelijk gebleven en was het daarmee het eerste model dat ik verkocht. Daarna veranderde mijn hobby snel in een bijna voltijd baan en de aanvragen van rederijen en scheepswerven stroomden binnen. Buiten dat ik nu tientallen éénmalige modellen heb gemaakt in opdracht, willen steeds meer bedrijven hun eigen, op maat gemaakte sets van hun scheepjes, compleet met doos en bouwinstructies om aan hun relaties te geven. Die modelsets gaan de hele wereld over. Zo zie je maar weer dat een hobby soms een vreemde wending kan geven: ‘ik mag nu voor mijn werk de hele dag spelen/bouwen met LEGO en krijg er nog betaald voor ook!’

Edwin naast een van zijn gebouwde modellen, de SL GABON

Arjan Oude Kotte

Arjan Oude Kotte (alias Konajra) is o.a. bekend van zijn prachtige model van de *Zwarte Zee (IV)*, dat ook op deze tentoonstelling te zien is. Verder heeft hij het model van de *Steenbank*, welke nu deel uitmaakt van de Maassluise sleepboothaven, perfect nagebouwd en ook dit model kunnen we u laten zien. Buiten deze twee modellen is hij een begenadigd modelbouwer die diverse sleepboten en andere offshore-vaartuigen op zijn naam heeft staan.

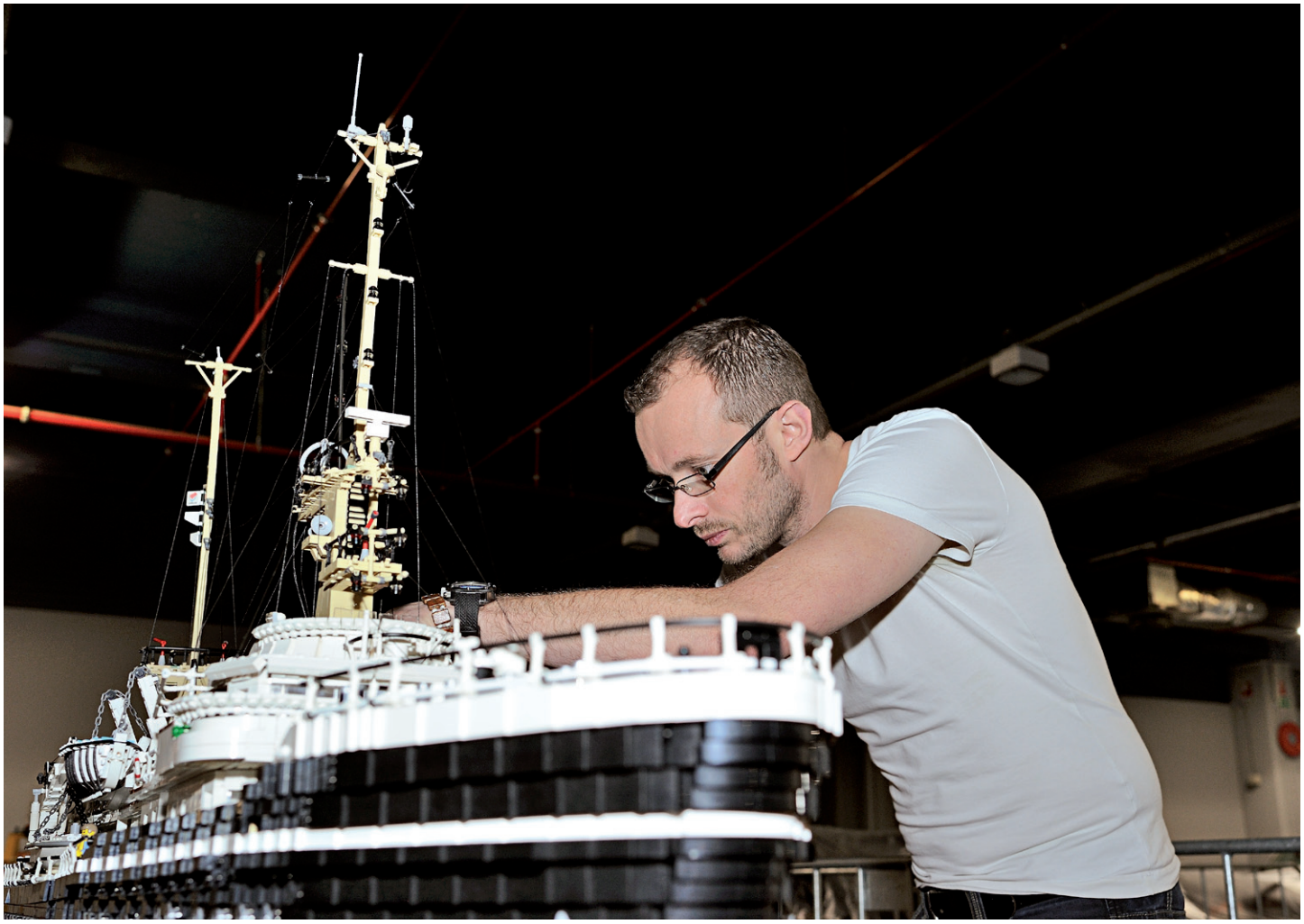
Arjan maakt niet alleen grote scheepsmodellen, hier de SD Deborah van Damen...
... maar ook scenery's waarin schepen zijn verwerkt, zoals op de pagina hiernaast is te zien.

Arjan beschrijft wanneer hij besmet werd met het LEGO-virus:
'Ik heb van kinds af aan tot mijn 13e altijd met LEGO gespeeld en gebouwd. Ik herinner mij vooral dat ik altijd schepen en dan vooral jachten bouwde. Na mijn 13e/14e was het over met LEGO totdat mijn broer vader werd van een dochter en op een zeker moment de LEGO bij mijn ouders op ging halen.

We hebben toen een hele dag sets uitgezocht die van mijn broer en mij waren. Na drie sets was ik er klaar mee en heb de rest van de LEGO aan hem gegeven. Wel was ik weer geboeid geraakt en ben toen zelf begonnen met het verzamelen van de grote LEGO Technic sets. De sets waar je als kind geen geld genoeg voor had. Dat zal ergens in 1998 zijn geweest.

Tot aan 2009 dacht ik dat ik een van de weinige volwassenen was die met LEGO bouwde totdat ik een keer op internet ging zoeken naar een probleem dat ik had met de LEGO Technic PF Bulldozer. Toen bleek dat ik lang niet de enige volwassene was die met LEGO bouwde. Ik zag de mooiste zelf gebouwde machines voorbijkomen en dat wilde ik ook doen. Zo ben ik begonnen met het bouwen van mijnbouw machines. Voornamelijk de grote graafmachines. Dat ging door totdat ik in 2011 langs een haven reed en daar een boomkor vissersboot zag. Ik dacht: ‘dat is ook mooi om in LEGO te bouwen.’ Sindsdien heb ik vele schepen gebouwd die bij diverse internationale rederijen zijn beland met als kroon op mijn werk het verzoek van LEGO zelf om een schip van 3.25 m te bouwen speciaal voor LEGO-World Copenhagen 2015. Later vroegen ze me ook nog een jacht te ontwerpen ter ere van de opening van het LEGOHOUSE in september 2017 in Billund.

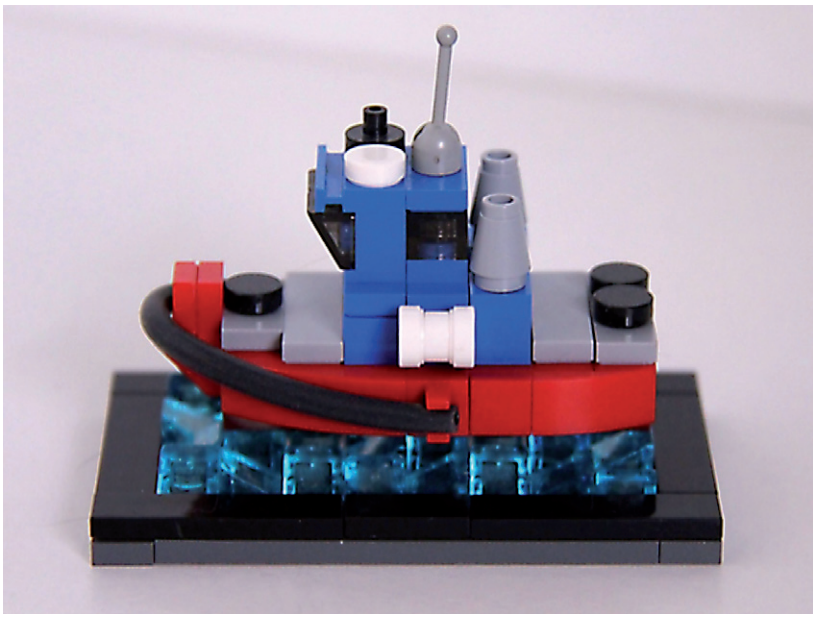
Arjan bezig met het opbouwen van het model van de Zwarte Zee.

De LEGO® modelbouw wedstrijd

Buiten het werk van deze twee professionele amateurbouwers hebben we ook in het Museum de inzendingen van de deelnemers van onze modelwedstrijd. Er zijn drie categorieën gemaakt waarin de bouwers kunnen meedoen, te weten 3 t/m 11 jaar, 12 t/m 18 jaar en 18 jaar en ouder.
Bij het samenstellen van deze tentoonstellingswijzer waren er al enkele inzendingen binnen, waarvan we er graag enkele laten zien. Hieronder twee inzendingen die binnenkwamen en we hopen dan ook dat we er in deze tentoonstelling nog velen kunnen laten zien.

Inzending van Ruben Vahrmeijer 9 jr

Een andere inzending die we binnen kregen voor de LEGO-wedstrijd: Onder het motto “wie het kleine niet eert is het grote niet weerd” kregen we deze mini sleepboot van dhr. H. Tolhuisen.